

Валерія Олександрівна Добруха

Сутність поняття і компонентна структура підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти

УДК 378:78:37.013.3:37.011.3-
051:780.616.432:159.922.6 (045)
DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-3.5>

Валерія Олександрівна Добруха
аспірантка
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
ORCID: 0009-0007-3666-4190

Стаття надійшла в редакцію: 30.07.2025
Стаття прийнята: 24.08.2025
Опубліковано: 14.10.2025

У статті показано, що сучасна трансформація соціокультурного простору актуалізує переосмислення підходів до освіти, зокрема в мистецькій сфері. Розширення вікового спектра здобувачів вимагає потребу адаптації змісту, форм і методів навчання. Особливої уваги потребує підготовка майбутніх викладачів фортепіано до роботи в умовах вікової неоднорідності. Освіта стає не лише професійною потребою, а й способом особистісного самовираження, що зумовлює підвищений інтерес до музичного виконавства серед різних соціальних груп. Мета статті полягає в дослідженні сутності поняття та компонентної структури підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти. Оскільки професійна підготовка педагогів музичного мистецтва потребує глибокого розуміння вікових особливостей учнів і здатності адаптувати методи навчання до цих особливостей, метою роботи є визначення ключових компонентів, які становлять підготовленість викладача фортепіано до роботи з різними віковими групами. Методологія дослідження базується на низці наукових підходів, зокрема: феноменологічному, що дозволяє науково відрефлексувати сутність досліджуваної якості у співвідношенні підготовки та підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти (як формальної, так і неформальної), а також структурно-системному та компетентнісному, що дозволяє розглянути компонентну структуру навчання в комплексі різноманітних аспектів професійної підготовки та визначених компетентностей, що їм відповідають. У цьому контексті професійна компетентність педагога трактується як інтегративне утворення, що охоплює методичну гнучкість, психологічну адаптивність, здатність до імпровізації та індивідуалізації процесу. Важливими чинниками є врахування когнітивних і емоційних особливостей різних вікових категорій. Підготовленість викладача охоплює кілька взаємопов'язаних компонентів, як-от: системно-когнітивний (включає знання в галузі музикознавства, вікової психології, дидактики), психолого-педагогічний (передбачає розвиток емпатії, комунікативної чутливості, здатності створювати доброзичливу атмосферу), практико-методичний (акцентує на інструментарії викладання з урахуванням вікових особливостей) та творчо-рефлексивний (сприяє самовдосконаленню, аналізу власної діяльності, варіативності виконавських підходів). Показано, що ефективна взаємодія з різновіковим контингентом передбачає сформованість професійної гнучкості, емоційної стійкості та комунікативної культури викладача, здатного забезпечити якісний мистецький розвиток кожного здобувача освіти.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутній викладач фортепіано, музична педагогіка, здобувачі музичної освіти, різновіковий контингент, педагогічна майстерність, методична компетентність, індивідуальний підхід, музично-педагогічна діяльність.

Постановка проблеми. У сучасному соціокультурному середовищі спостерігається зростання доступності мистецької освіти та розширення її цільової аудиторії, що зумовлює необхідність адаптації викладача, зокрема викладача гри на фортепіано, до потреб різновікових здобувачів. Усе більше осіб, незалежно від віку чи попередньої підготовки, виявляють мотивацію до опанування гри на фортепіано як у професійному, так і в аматорському контексті, що актуалізує персоніфікований підхід у викладанні. Під час організації освітнього процесу з різновіковим контингентом здобувачів мистецької освіти, зокрема у сфері фортепіанного навчання, виявляється низка проблем, пов'язаних із добором навчального репертуару та методичного забезпечення освітнього процесу відповідно до сучасного різновікового портрету здобувачів.

Зокрема, спостерігається домінування дидактичних матеріалів, орієнтованих переважно на формальне навчання дітей і підлітків, що суттєво обмежує можливості ефективної роботи з особами старшого віку. Останні часто демонструють інші освітні запити та мотиваційні настанови – вони прагнуть до швидкого практичного результату, бажають відразу опанувати гру обома руками, уникають надмірної деталізації на елементарному нотному матеріалі, що не відповідає їхнім інтелектуальним і емоційним потребам.

Сучасна система мистецької освіти здебільшого спирається на уніфіковані підходи до навчання, які не враховують достатньою мірою вікову специфіку здобувачів. Це зумовлює дефіцит ефективних методик і педагогічних моделей, адаптованих до потреб і можливостей різновікової аудиторії,

зокрема осіб поважного віку або дорослих, які здобувають другу (третю) освіту. Відсутність систематизованих методичних рекомендацій, практико-орієнтованих технологій навчання та диференційованих стратегій значно ускладнює процес формування в майбутніх викладачів фортепіано необхідного комплексу професійних і методичних компетентностей, що знижує ефективність освітньої взаємодії та рівень задоволеності потреб здобувачів мистецької освіти різного віку.

На сучасному етапі викладачеві фортепіано часто бракує цілісного уявлення про ефективний комплекс методів навчання з урахуванням вікових особливостей учнів. Діти зазвичай мають короткочасну пам'ять, краще засвоюють матеріал через наочність і володіють потенціалом до швидкої техніки, тоді як дорослі характеризуються стійкішою пам'яттю, кращим розумінням нотного тексту й інтересом до інновацій, але потребують більше часу для технічного опанування твору.

Отже, постає потреба у висвітленні сутності й компонентної структури підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом учнів і формування педагогічних умов, які допоможуть досягти стійкого результату.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз наукових досліджень у галузі музичної освіти показав, що питання сутності підготовленості здобувачів до будь-якого виду професійної діяльності переважно розглядається в контексті співвідношення процесу й результату, де підготовка є процесом, підготовленість є результатом цього процесу. Зокрема, ідеться про підготовку здобувачів до різних видів діяльності. Так, наприклад, У Іфан узагалі вживає поняття «підготовка до роботи в умовах полікультурного середовища» (У, 2012).

У дослідженні У Юе та Л. Беземчук розглядається підготовка майбутніх музично-педагогічних працівників до викладання інтегрованих предметів мистецтва. Автори наголошують: «<...> важливість розвитку «поліфонічного» мислення у студентів – це основний аспект, що дозволяє глибше розуміти інтегративні процеси викладання курсів, які включають синтетичні види мистецтва <...>». Зокрема, вони пропонують використання кейс-методу для опанування змісту інтегрованого курсу «Мистецтво» в українських школах (У & Беземчук, 2023, с. 125–130). О. Цуранова і В. Булгакова розглядають методику підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до виконавської діяльності, у центрі якої – педагогічні умови (Цуранова & Булгакова, 2020). У Сюань досліджує співвідношення підготовки й підготовленості стосовно здатності здобувачів формувати вокальну культуру школярів. У контексті вокальної педагогіки також розглядає співвідношення підготовки та підготовленості Ян Пенфей (2025). У дослідженні автор визначає підготовленість як цілісну, професійно значущу

властивість, яка утворюється та вдосконалюється на основі «<...> глибокої і всебічної художньо-естетичної, мистецької та музично-фахової освіченості, опанування виконавською майстерністю та здатністю до педагогічної інтерпретації навчального репертуару, набуття психолого-педагогічної та вокально-методичної компетентності та досвіду вокально-педагогічного впливу на здобувачів» (Ян, 2025, с. 4).

Предметом дослідження науковців стають і види підготовки. Суголосними нашому дослідженню є такі види підготовки, як виконавська, музично-інструментальна, фортепіанна. Наприклад, В. Ірклієнко та Н. Дем'янка досліджують інструментально-виконавську підготовку майбутніх викладачів музики, яка «<...> спрямована на формування вміння професійно виконувати твори, що посилює виховний вплив музики та мотивує учнів до систематичних занять <...>» (Ірклієнко & Дем'янка, 2018, с. 121–122). Н. Овчаренко визначає феномен професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності (Овчаренко, 2016).

Іншим співвідношенням, на яке ми звертаємо увагу, є вживання понять «підготовленість» і «готовність». Нерідко науковці в галузі музичної педагогіки вживають поняття «готовність», що за смыслом і функціональністю кореспондується з підготовленістю, але має більший психологічний контекст. Науковці в галузі музичної педагогіки застосовують саме педагогічну інтерпретацію готовності. Наголошують на готовності застосовувати окремі наукові підходи, педагогічні умови, технології тощо. Зокрема, Н. Овчаренко зазначає, що досліджуваний феномен готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності – це «<...> результат професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, що визначається рівнем опанування студентами системи вокально-педагогічних компетенцій і привласненням цінностей вокального мистецтва й вокальної педагогіки» (Овчаренко, 2016, с. 404).

Д. Амстібовський і Н. Середа у своїй роботі акцентують увагу на формуванні готовності викладачів до роботи з обдарованими учнями. Вони підкреслюють, що «<...> розвиток педагогічного авторитету й індивідуального підходу до кожного учня є особливо важливим у роботі з різновіковими групами <...>» (Амстібовський & Середа, 2023, с. 9). О. Цуранова й А. Булгакова досліджують формування готовності студентів до виконавської діяльності, акцентують увагу на важливості поєднання традиційних та інноваційних підходів у навчанні, що безпосередньо впливає на якість роботи з учнями різного віку (Цуранова & Булгакова, 2020, с. 45–46).

Іншим аспектом щодо підготовленості майбутніх викладачів музичного мистецтва, зокрема гри

на фортепіано, є питання структурних компонентів цього фахового конструкта відповідно до його змісту та функціоналу. Так, у статті Сяо Гуйяна визначено компоненти підготовленості до використання інноваційних технологій у процесі гри на фортепіано, як-от: мотивація до викладацької діяльності, орієнтація у традиційних та інноваційних формах. Відповідно до них Сяо Гуйян визначає три компетентності: «<...> виконавську, музично-теоретичну та методичну <...>» (Сяо, 2024, с. 50).

У Сюань досліджує структуру підготовленості майбутніх магістрів музичного мистецтва до формування вокальної культури школярів засобами технології партисипації, встановлює, що це «<...> вокально-педагогічна здатність реалізувати багатофункціональний (художньо-світоглядний, виконавський, методичний) ресурс вокальної культури в освітньому процесі зі школярами, в якому вони визначаються співорганізаторами формування власної вокальної культури». Дослідник наголошує на такій структурі зазначеного виду підготовленості, що складається з низки компонентів: вокально-змістового, вокально-виконавського, методико-продуктивного (У, 2020, с. 4).

Варто звернути увагу на включення у структуру підготовленості майбутніх учителів і викладачів музичного мистецтва до тих або тих видів професійної діяльності таких компонентів, які охоплюють методичну компетентність. Компетентність має особливість, яка зумовлена конкретними педагогічними завданнями. Наприклад, формування художньо-емоційного досвіду школярів (Чжоу, 2020), формування вокальної культури школярів (У, 2020).

Заслужовують на увагу дослідження саме фортепіанної підготовки майбутніх учителів і викладачів. Так, у статті Н. Язикової визначено значущість інтегрованих зв'язків між дисципліною «Загальне та спеціалізоване фортепіано» та дисциплінами фахової спрямованості у процесі навчання здобувачів вищої освіти. «<...> Це підкреслює необхідність різноманітного підходу до підготовки майбутніх викладачів фортепіано, що включає розвиток виконавських умінь, гри в ансамблі, що є важливими аспектами роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти <...>» (Язикова, 2020, с. 20–30).

Під час підготовки майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом варто також взяти до уваги полікультурний аспект. О. Піхота розглядає особливості формування готовності здобувачів магістратури до міжкультурної взаємодії у процесі фахової підготовки. У цьому дослідженні підкреслено важливість розвитку комунікативних компетенцій у майбутніх викладачів фортепіано, що є необхідними для ефективної роботи з різновіковим і культурно різноманітним

контингентом здобувачів музичної освіти (Піхота, 2013, с. 2). У комунікації з міжкультурними здобувачами іноді виникають складнощі через мову та світосприйняття. У кожної людини є свої складнощі. Багато вчителів зазначають, що китайці грають дуже технічно, але їм тяжко вдається грати музично.

Останніми роками в Україні стає популярним гра на фортепіано і цікавляться заняттями з навчання гри люди від 30 років і старше. На уроках музики такі люди отримують разом із знаннями бажану для них комунікацію. Н. Соболев стверджує, що «<...> особливої уваги вимагає вивчення специфіки освіти дорослих, починаючи з початкового етапу навчання, що відрізняється від професійної освіти студентів у спеціалізованих вищих закладах освіти <...>» (Соболь, 2019, с. 1). Автор зазначає, що уроки не мають перетворюватись на гру, як це можна робити з дітьми, «<...> робота з підлітками віком 11–16 років за своєю специфікою часто наближається до роботи з дорослими. Педагогу варто підбирати методи, які б зацікавлювали й забезпечували практичну користь занять <...>» (Соболь, 2019, с. 2). Це вимагає від викладача фортепіано гнучкого підходу до навчального процесу, урахування мотиваційних настанов і рівня підготовки здобувачів, незалежно від їхнього віку. Персоніфіковані стратегії викладання сприяють більш ефективному засвоєнню матеріалу та підвищенню навчальної мотивації. «<...> Натепер не існує уніфікованого методичного посібника, який би повною мірою задовольняв потреби дорослих, що навчаються гри на фортепіано <...>» (Соболь, 2019, с. 1–2). Складнощі навчання дорослих полягають ще в тому, що вони бажають «усього й одразу». Насамперед викладач повинен заохотити студента до повсякденної праці за фортепіано, якщо в учня неприємні відчуття під час занять, він ніколи не продовжить у цьому вправлятися. Тоді ж викладачу треба знайти такий чинник, який буде мотивувати студента та намагатися рухатися до нових знань і вмінь.

Серед чинників, які спонукають дорослих навчатися музики, учені О. Реброва та Г. Реброва звертають увагу на «<...> умотивованість людини бути активною в соціокультурному просторі» (Реброва & Реброва, 2024, с. 102). Зазначене спонукає суспільство багатьох держав світу здійснювати ефективну «організацію університету третього віку», надавати змогу неформальної освіти дорослим. Зазначене кореспондується з педагогічним феноменом сталого розвитку, який позначений як емпатичний педагогіка.

Отже, аналіз наукових джерел щодо проблеми, яка досліджується, показує, що підготовка майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти потребує особливої уваги та спеціальних педагогічних умов

і методів. Зазначена проблема ще не досить досліджена, незважаючи на її актуальність у сучасному соціокультурному просторі. Це завдання зорієнтовано на результат – підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями різних вікових категорій, яка ґрунтується на особливих якостях: психологічній чутливості, виконавській майстерності та здатності її застосовувати в освітньому процесі, комунікативній компетентності, супроводжувальних якостях (толерантність, емпатія та інші). Застосування фортепіанного репертуару з різновіковим контингентом здобувачів потребує високої методичної компетентності й інтерпретаційно-педагогічної здатності. Зазначене зумовило мету дослідження цієї статті.

Мета статті полягає в дослідженні сутності поняття та компонентної структури підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти. Оскільки професійна підготовка педагогів музичного мистецтва потребує глибокого розуміння вікових особливостей учнів і здатності адаптувати методи навчання до цих особливостей, метою роботи є визначення ключових компонентів, які становлять підготовленість викладача фортепіано до роботи з різними віковими групами.

Методологія дослідження. Методологія дослідження базується на різних чинниках і низці наукових підходів, як-от: феноменологічний, який дозволяє науково відрефлексувати сутність досліджуваної якості у співвідношенні підготовки та підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти, як формальної, так і неформальної; структурно-системний підхід, який дозволяє розглянути компонентну структуру навчання в комплексі різноманітних аспектів професійної підготовки та визначених компетентностей, що їм відповідають. Щоб розкрити основні питання та досягти мети, було застосовано низку дослідницьких методів, аналітичних: аналіз наукової літератури дав змогу зрозуміти як науковці трактують поняття «підготовленість викладача фортепіано», а також допоміг виокремити основні підходи та принципи навчання майбутніх викладачів щодо роботи з різновіковими групами здобувачів; структурний аналіз допоміг визначити й обґрунтувати компоненти досліджуваного феномену; порівняльний аналіз використовувався з метою порівняння методичних підходів до роботи з учнями різного віку та висновків щодо ефективності тих або тих практик; контент-аналіз (для опрацювання наукових статей, які висвітлюють підготовку викладачів фортепіано). Завдяки цьому вдалося побачити, які елементи педагогічної підготовки є найважливішими під час роботи з дітьми, підлітками та дорослими.

Метод спостереження дав змогу пересвідчитися в результатах застосування різних видів

аналізу. Застосовувався під час педагогічної практики, що дозволило побачити, як насправді викладачі працюють з різновіковими учнями. Які перешкоди є в навчанні та які практики та методи доцільно використовувати.

Результати та їх обговорення. У результаті проведеного дослідження сутності компонентної структури підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти було виявлено кілька ключових аспектів, які впливають на ефективність навчання. Оцінювання підготовленості викладачів фортепіано до роботи з різновіковими групами учнів показало, що успішне педагогічне керівництво здобувачами музичної освіти потребує комплексного підходу, що включає теоретичні знання, практичні навички, психолого-педагогічну готовність і здатність до адаптації методик на основі творчості та рефлексії, ставлення до завдань з позицій інтерпретації твору відповідно до віку здобувачів.

Ми виходили з того, що підготовка майбутніх викладачів фортепіано до навчання здобувачів різних вікових груп потребує комплексу її видів та кроснавчальної інтеграції. Такий комплекс охоплює стандартні види, зокрема теоретичну (музична й методична) підготовку, яка створює професійний ґрунт для ефективного процесу із практичної музично-виконавської підготовки та творчого виконавського саморозвитку. Ідеться про безпосередньо процес виконання, а також процес опанування методик викладання гри на фортепіано з урахуванням адаптації традиційних та інноваційних методів для вікової групи здобувачів. Незважаючи на те, що в центрі уваги – професійна підготовка майбутніх викладачів фортепіано, що здобувають освіту в галузі знань В – Культура, мистецтво та гуманітарні науки, їм потрібна психолого-педагогічна підготовка, у межах якої формуються необхідні компетентності. Оскільки будь-яка підготовка впливає на професійне зростання через набуття відповідних компетентностей і якостей особистості, з огляду на майбутню імовірну діяльність з навчання різновікової категорії здобувачів, важливо було виокремити такі, як: здатність до педагогічної спостережливості; здатність до педагогічної толерантності, емпатії та асертивності; гнучкість використання різних методик, відповідно до вікових властивостей здобувачів; здатність проявляти емоційну стійкість у різних умовах освітнього процесу та творчої взаємодії з різновіковими категоріями здобувачів; здатність до педагогічного рефлексування. Із психологічного та соціально-культурного погляду важливою є комунікативна культура. Вона в підготовці майбутніх викладачів фортепіано проявляється на міжособистісному (процес безпосереднього спілкування викладача й учня, студента, дорослого, що навчається) та мистецько опосередкованому

(спілкування з композитором через інтерпретацію твору мистецтва, його текст і контекст) рівнях. Зазначені якості й компетентності можуть формуватися стохастично, а можуть і цілеспрямовано, з огляду на принципи педагогіки емпайрменту, тобто з огляду на те, що майбутні викладачі фортепіано мають бути кваліфікованими в цьому педагогічному напрямі та підготовленими до роботи з різновіковою категорією здобувачів формальної та неформальної музичної освіти.

Відповідно до мети статті й дослідження загалом було узагальнено результати аналізу літературних джерел, а також власної педагогічної практики, результати спостережень і співбесід зі здобувачами. Отримані результати свідчать про те, що підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти є багатограним і складним процесом. Це включає не лише професійні та методичні навички, а й глибоке розуміння психології та вікових особливостей учнів. Викладачі, які здатні адаптувати свої методики до потреб різних вікових груп, показують значно кращі результати в навчанні. З огляду на визначене співвідношення підготовки та підготовленості, що доведено науковими дослідженнями як процес і результат, було надано визначення ключового поняття дослідження, а саме: підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти. У дослідженні це професійна якість, що формується в результаті опанування комплексу знань, умінь, навичок, досвіду їх застосування, а також розвиненості особистісних властивостей і компетентностей, необхідних для реалізації освітнього процесу в умовах вікової неоднорідності студентів і здобувачів неформальної музичної освіти. Це цілісне професійно-педагогічне утворення, яке включає в себе здатність до гнучкої адаптації до різних умов надання музично-освітніх послуг, до імпровізації та індивідуалізації освітнього процесу, уміння враховувати психологічні та фізіологічні особливості різних вікових груп здобувачів у процесі навчання гри на фортепіано.

Зазначене потрактування досліджуваного феномену зумовило визначення його компонентної структури. Ми виходили з того, що весь комплекс необхідних професійних якостей і компетентностей має враховувати художньо-інтерпретаційний контент, тобто сприяти вмінню поєднувати компетентності психолого-педагогічного та художньо-творчого характеру. Отже, у визначенні компонентів ми зосередили увагу на такому складному комплексі конструктів, інтегрованість яких дозволяє гнучко адаптувати традиційні й інноваційні методики роботи над фортепіанним репертуаром для різних вікових категорій здобувачів мистецької освіти у формальних і неформальних умовах надання освітніх послуг.

Оскільки психолого-педагогічні знання, знання методик, репертуару, теорії питання торкається різних видів підготовки, за перший було обрано *системно-когнітивний компонент*, який охоплює знання з музикознавства, педагогіки, вікової психології, методики викладання фортепіано й інших супутніх дисциплін. Відповідно до змісту цього компоненту визначено його конструкти: актуальну базу знань психолого-педагогічного спрямування (знання вікової психології, педагогіки, принципи емпайрмент-педагогіки й інше); знання з галузі мистецтвознавства, мистецької педагогіки, методики фортепіанної гри; координацію знань різних напрямів і самостійність у їх пошуку відповідно до осмисленої мети.

Наступний компонент охоплював практичні аспекти психолого-педагогічного змісту. Отже, позначений він був як *психолого-педагогічний*. Знання щодо психології, педагогіки, мистецької педагогіки потребують здатності до практичного застосування, уміння враховувати вікові, психологічні й індивідуальні особливості учнів. Цей компонент виявився особливо важливим для роботи з дорослими, оскільки здатність викладача ефективно взаємодіяти з учнями різного віку та створювати комфортну навчальну атмосферу значно підвищує мотивацію та результати. В умовах війни в Україні зростає попит на арттерапію, це можливо не тільки для дітей. Багато військових або вагітних жінок прагнуть отримати спокій у душі та мати якесь захоплення, вони вдаються до занять з музики або інших творчих напрямів. Ще Піфагор і Арістотель говорили про лікувальні дії музики. Сучасні психотерапевти також це застосовують у лікуванні депресій або тривожних станів. У даній категорії населення основні запити до музики – це позитивний настрій, покращення навичок саморегуляції, психологічна розрядка, зменшення тривоги та стресу, тобто в них немає чіткого бажання навчитися гарно грати, їм цікаво покращити стан здоров'я.

Конструктами цього компоненту стали: *організаційно-поведінковий*, що охоплював практичні дії майбутнього викладача під час заходів, занять в умовах неформальної освіти; *комунікативний*, що охоплював демонстрацію емпатії, асертивності, комунікабельності; *практико-мобілізаційний*, що охоплював здатність гнучко застосовувати педагогічний потенціал мистецької педагогіки, зокрема й у контексті сучасних актуальних аспектів ментальності. Комунікативна підготовленість – здатність викладача будувати ефективну комунікацію з учнями різних вікових груп. Це включає в себе як емоційний контакт з учнями, так і здатність до чіткої передачі інформації в доступній формі, що є критично важливим для забезпечення ефективного навчання на різних етапах. Отже, психолого-педагогічний компонент загалом охоплює такі

якості, як здатність проявляти емпатію, розуміти й ураховувати потреби учнів різного віку, створювати легку та комфортну атмосферу для кожного, підтримати учня в разі труднощів, проявити емпатію та індивідуальний підхід – усе це значно підвищує якість освітнього процесу. Учні в таких умовах не бояться зробити помилку під час гри, отже, активніше виконують домашнє завдання та долучаються до освітнього процесу, розвивають власний музичний потенціал.

Важливо вказати на сучасність арттерапевтичної функції мистецтва, яка актуалізувалася під час війни. Арттерапевтичний метод застосовують переважно викладачі-практики. Медичні показники тут ураховуються апіорі. Викладачі-практики стверджують ефективність застосування музичного навчання з дітьми у стані захворювань і стресів. Це метод загального навчання, де основна ціль – це художній розвиток дитини, прослуховування музики, виховання, чітке відчуття ритму, що здійснюється з метою зняття стресу й напруження. Ю. Панасенко (2024) наголошує, що «<...> у дитини формується усвідомлення та прийняття себе як особистості та своєї цінності як людини, взаємозв'язок з навколишнім середовищем, творча самореалізація <...>». Безсумнівно, артпедагогіка є одним із цікавіших методів навчання будь-якої дисципліни. Але в основі цієї методики ритм. Ю. Панасенко зазначає: «<...> Серед методів артпедагогіки з учнями початківцями можна виділити: ритмотерапію, логоритміку, ритмічні вправи із плесканням у долоні <...>». Ці методи можуть стати у пригоді майбутнім викладачам фортепіано (Панасенко, 2024, с. 68).

Два наступні компоненти безпосередньо стосуються мистецького навчання. Професійно-методична підготовленість здобувача виявляється у здатності застосовувати різноманітні методи та технології навчання залежно від віку учнів. Така підготовленість визначається наявністю у здобувача здатності самостійно вибирати ті або ті методичні прийоми відповідно до завдань, які виникають у мінливих умовах навчання гри на фортепіано з учнями, студентами та дорослими. Тобто лабільність та швидке реагування на запити конкретного учня, добір матеріалу, який буде корисним і буде подобатись, спонукання до навчання впродовж життя, усе це стає змістом окресленого нами *практико-методичного компоненту*. Цей компонент охоплює володіння методами та прийомами навчання учнів і студентів різного віку, уміння будувати ефективний навчальний план і застосовувати індивідуальний підхід, зазначене охоплювало *нормативно-компетентнісний конструкт*, який передбачав здатність створювати документальний методичний супровід освітнього процесу. Іншим конструктом зазначеного компоненту був *методико-адаптивний*. Адаптація навчальних методик

до різновікового контингенту є одним зі значущих чинників успіху роботи з різновіковим контингентом учнів. Результати дослідження дозволили встановити необхідність адаптації методик навчання залежно від вікових особливостей учнів. Для молодших учнів було виявлено, що застосування ігрових методів, емоційно забарвлених завдань та інтерактивних підходів сприяє покращенню їхньої мотивації та підвищенню інтересу до музики. Проводити заняття у формі гри, без напруження їхньої нервової системи, часто переводити увагу на щось інше. Бо рівень концентрації уваги в дітей низький, вони не можуть 50 хвилин уроку щось постійно грати. Це може бути розподіл уроку на частини по 10–15 хвилин, гра на фортепіано, теорія, розспівки з вокалу, гра вчителя. Для старших учнів і дорослих важливо використовувати більш систематизовані методи навчання, орієнтувати їх на технічний розвиток і розуміння музичних стилів. Спонукаючи до логічного мислення та пошуку ідей для реалізації гри складних пасажів. Розвиток пам'яті, більше гри по нотах, навичка читати з листа, швидко сприймати матеріал. Але якщо обидві групи студентів об'єднати, то викладачу треба придумувати цікаві інтерактивні техніки й методи для мотивації дітей і дорослих.

Це також підтверджується тим, що підготовлені викладачі фортепіано здатні комбінувати класичні й інноваційні методи, застосовувати індивідуальний підхід до кожного учня. Наприклад, використання сучасних цифрових технологій, як-от музичні програми для самостійної роботи учнів, допомагає зробити процес навчання більш інтерактивним і ефективним для різних вікових категорій.

Важливим аспектом практико-методичного компоненту є орієнтації у фортепіанному репертуарі в контексті вікових особливостей і потреб учнів. Треба справді мати широкий репертуарний кругозір, щоб вибирати репертуар відповідно до віку здобувачів та їхніх інтересів, потреб і методиковиконавської доцільності. З огляду на зазначене останнім конструктом обираємо *репертуарно-орієнтаційний конструкт*.

Без основного аспекту музичного навчання – творчості – неможливо сформувати підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковими категоріями учнів. Але творчість має супроводжувати кілька напрямів підготовки, отже, і видів підготовленості. Зокрема, це *виконавська підготовленість* – високий рівень технічної та артистичної майстерності викладача, що дозволяє демонструвати учням необхідні музичні техніки на високому рівні. Особливо важливим є для роботи з дорослими здобувачами музичної освіти, оскільки вони потребують більш детальних технічних вказівок та глибокого розуміння музичної виразності. Також дорослі студенти вирізняються проблемами з технічним апаратом, тому їм буде дуже слушно

грати вправи Ганона та гами, виконувати етюди, потребує викладач і розвинених комунікативних умінь, щоб пояснити, що їм це насправді треба. Мати змогу продемонструвати будь-який твір, який обирає студент, прочитати його з листа та пояснити нюанси гри.

Н. Ашихміна стверджує, що «<...> музично-інструментальна підготовка вчителя музики – це багатоетапний процес, під час сходження до вершин виконавської майстерності на студента впливають багато факторів. Удосконалення виконавської майстерності можливе на основі розуміння специфіки процесу та якостей, які становлять особистісно-фаховий «стрижень» майбутнього вчителя <...>» (Ашихміна, 2018, с. 116–117). Ефективність цього процесу залежить від інтеграції технічної, художньо-інтерпретаційної та педагогічної складових частин, що формують єдиний професійний простір підготовки. Важливу роль відіграє взаємозв'язок між технікою виконання та глибоким розумінням художнього змісту твору. Також Н. Ашихміна вважає, що «<...> ядро виконавської майстерності це техніка, зміст і технічні прийоми, це одне ціле, за допомогою чого цей зміст можна зрозуміти <...>» (Ашихміна, 2018, с. 116–117). Ці думки є дуже слушними, бо без комплексу знань та вмінь майбутній викладач фортепіано не зможе передати свої знання студенту. Але не завжди віртуоз – це гарний викладач, і навпаки. Учені наголошують, що коли людина грає на фортепіано та викладає, задіюються різні частини мозку. Мозочок традиційно вважають ділянкою мозку, що бере участь – разом із руховою корою і базальними гангліями – у регуляції моторних функцій (Матвієнко, 2017).

У контексті зазначеного можна вказувати на образно-інтерпретаційну підготовленість, яка виявляється як під час виконання, так і у процесі викладання. Ще одним аспектом, на який варто звернути увагу в контексті розроблення окремого компоненту підготовленості, є процес опанування творчої рефлексії. Це охоплює здатність рефлексувати над власним виконавським процесом, інтерпретацією твору та над ускладненнями, які виникають у процесі навчання учнів різного віку.

Узагальнюючи все попереднє, вибираємо наступний компонент. Ним став *творчо-рефлексивний*. Творчо-рефлексивний компонент охоплює процеси й результати вдосконалювання виконавської майстерності як педагогічного ресурсу роботи з різновіковим контингентом учнів і урізноманітнення педагогічних прийомів на основі зворотного зв'язку, результату аналізу своєї діяльності та виправлення помилок.

А його конструктами, відповідно до попередніх обґрунтувань, обираємо: *виконавський*, який охоплює здатність якісно виконувати твори різної складності та відповідно до віку учнів, студентів

і дорослих; *образно-інтерпретаційний*, який охоплює здатність інтерпретувати фортепіанний твір як на виконавському, так і на педагогічному рівнях; *рефлексивний*, який вказує на здатність якісної самостійної роботи на основі рефлексії ставлення та оцінювання виконавського й викладацького процесів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Підготовленість майбутніх викладачів музичного мистецтва до роботи з різновіковим контингентом здобувачів є системним і багатовимірним професійним утворенням, що формується на перетині знань, умінь, навичок, особистісних якостей і педагогічної рефлексії, що передбачає глибоке розуміння психологічних, соціальних і комунікативних особливостей взаємодії з учнями різного віку, а також володіння інструментами адаптації навчального процесу до індивідуальних потреб кожного здобувача освіти.

Досліджуваний феномен має складну структуру, складається із системно-когнітивного, психолого-педагогічного, практико-методичного та творчо-рефлексивного компонентів. *Системно-когнітивний компонент* складається з таких конструктів, як: когніфікаційний, що включає актуальну базу знань психолого-педагогічного спрямування (знання вікової психології, педагогіки, принципи емпатії-педагогіки та інше); мистецько-орієнтаційний, що включає знання з галузі мистецтвознавства, мистецької педагогіки, методики фортепіанної гри; координаційний, який охоплює здатність системного бачення взаємозв'язків різних кластерів знань та самостійність їх пошуку відповідно до осмисленої мети.

Психолого-педагогічний компонент складається з таких конструктів: організаційно-поведінкового, що охоплює практичні дії майбутнього викладача під час заходів, занять в умовах неформальної освіти; комунікативного, що охоплює демонстрацію емпатії, асертивності, комунікабельності; практико-мобілізаційного, що охоплює здатність гнучко застосовувати педагогічний потенціал мистецької педагогіки, зокрема й у контексті сучасних актуальних аспектів ментальності.

Практико-методичний компонент складається з таких конструктів: нормативно-компетентнісного, який охоплює здатність створювати документальний методичний супровід освітнього процесу; методико-адаптивного, який дозволяє гнучко адаптувати методики під вікові особливості учнів і застосовувати сучасні технології відповідно до музично-виконавських і художньо-освітніх завдань; репертуарно-орієнтаційного, який охоплює здатність добирати виконавський репертуар відповідно до потреб та інтересів здобувачів на основі широкого репертуарного кругозору.

Творчо-рефлексивний компонент складається з таких конструктів: виконавського, який охоплює

здатність якісно виконувати твори різної складності та відповідно до віку учнів, студентів і дорослих; образно-інтерпретаційного, який охоплює здатність інтерпретувати фортепіанний твір як на виконавському, так і на педагогічному рівнях; рефлексивного, який вказує на здатність якісної самостійної роботи на основі рефлексії ставлення та оцінювання виконавського й викладацького процесів.

Отже, підготовленість майбутніх викладачів фортепіано до роботи з учнями різного віку має розглядатися як результат цілісної професійної освіти, яка не лише надає знання та формує виконавські навички, а й створює передумови для гуманістично орієнтованої, адаптивної та творчої педагогічної діяльності. Успішність такої підготовки визначається якістю інтеграції її компонентів, спрямованістю на розвиток педагогічної рефлексії, відкритості до самовдосконалення, готовністю до гнучкого реагування на виклики сучасного освітнього простору.

Подальший напрям дослідження: розроблення критеріїв, показників і методики діагностування рівня сформованості підготовленості майбутніх викладачів фортепіано до роботи з різновіковим контингентом здобувачів музичної освіти в умовах формальної, неформальної та інформаційної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ашихміна, Н. (2018). Сутність і компонентна структура виконавської майстерності майбутніх учителів музики у процесі музично-інструментальної підготовки. *Збірник наукових праць*, 115–119.
2. Ван, С. (2024). Основні методи формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя музики у процесі навчання гри на фортепіано. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики освіти у професійній підготовці: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 4 (1), 45–50.
3. Горожанкіна, О. (2018). Методи розвитку інтерпретативної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі навчання гри на фортепіано. *Науковий часопис. Педагогічні науки*, 60 (2), 203–208.
4. Добруха, В. (2024). Сучасні підходи навчання музичного мистецтва різновікового контингенту учнів в умовах неформальної освіти. *Мистецька освіта: теорія і практика*, 2 (1), 45–52.
5. Дем'янюк, Н., & Ірклієнко, В. (2018). Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва на індивідуальних заняттях з основного музичного інструмента. *Естетика і етика педагогічної дії*, (20).
6. Какімова, Л., Сидикова, Р., Ахметова, А., & Таубалдієва, Ж. (2024). Використання сучасних цифрових технологій у підготовці майбутніх учителів музики. *Науковий вісник. Фізика*, (56), 215–221.
7. Коцан, О. (2021). Міждисциплінарний контекст музично-виконавської та педагогічної підготовки майбутніх викладачів фортепіано. *Науковий часопис. Педагогічні науки*, 60 (2), 203–208.

8. Овчаренко, Н. (2016). Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності [Дис. докт. пед. наук]. Кривий Ріг. 88.

9. Панасенко, Ю. (2024). Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів музики до активної роботи з учнями початкових класів (на прикладі сучасних арт-педагогічних методик). *Професійна художня освіта*, 5 (1), 67–75.

10. Піхота, О. (2013). Особливості формування готовності здобувачів магістратури до міжкультурної взаємодії у процесі фахової підготовки. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Педагогіка та психологія*, 5 (1), 1–6.

11. Реброва, О., & Реброва, Г. (2024). Потенціал емплаурмент-педагогіки у професійній підготовці майбутніх викладачів музичного мистецтва і хореографії. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, (1), 92–105.

12. Соболев, Н. (2019). Особливості організації та проведення занять із гри на фортепіано дорослих на початковому етапі навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*, (176), 192–197.

13. У, Іфан. (2012). Методика підготовки майбутніх учителів музики України і Китаю до роботи в умовах полікультурного середовища [Дис. канд. пед. наук]. Київ.

14. У, Сюань. (2020). Підготовка майбутніх магістрів музичного мистецтва до формування вокальної культури школярів засобами технології партисипації [Дис. докт. філос.]. Одеса.

15. Чжоу, Є. (2020). Проектування фортепіанної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування художньо-емоційного досвіду школярів [Дис. докт. філос.]. Одеса.

16. Цуранова, О., & Булгакова, В. (2020). Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до виконавської діяльності. *Наукові записки педагогічного факультету*, 1 (1), 45–52.

17. Ян, Ц. (2016). Методичне забезпечення естетичного розвитку майбутніх учителів музики у процесі навчання гри на фортепіано. *Наука і освіта*, (1), 51–56.

18. Ян, Пенфей. (2025). Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури [Дис. докт. філос.]. Одеса.

19. Юе, У., & Беземчук, Л. (2023). Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до викладання інтегрованого курсу «Мистецтво». *Наукові записки. Серія: Педагогіка*, (2), 125–131.

REFERENCES

1. Ashikhmina, N. (2018). Sutnist i komponentna struktura vykonavskoi maisternosti maibutnix uchyteliv muzyky v protsesi muzychno-instrumentalnoi pidhotovky [The Essence and Component Structure of Performing Mastery of Future Music Teachers in the Process of Musical-Instrumental Training]. *Zbirnyk naukovykh prats – Collection of Scientific Works*, 115–119. [in Ukrainian].
2. Van, S. (2024). Osnovni metody formuvannia komunikatyvnoyi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzyky v protsesi navchannia hry na fortepiano [Basic

Methods of Developing Communicative Competence of the Future Music Teacher in the Process of Learning to Play the Piano]. *Suchasni informatsiyni tekhnolohii ta innovatsiyni metodyky osvity u profesiinii pidhotovtsi: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy – Modern Information Technologies and Innovative Educational Methods in Professional Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*, 4 (1), 45–50. [in Ukrainian].

3. Horozhankina, O. (2018). Metody rozvytku interpretatyvnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v protsesi navchannia hry na fortepiano [Methods for Developing Interpretative Competence of Future Music Art Teachers in the Process of Learning to Play the Piano]. *Naukovyi chasopys. Pedahohichni nauky – Scientific Journal. Pedagogical Sciences*, 60 (2), 203–208. [in Ukrainian].

4. Dobrukha, V. (2024). Suchasni pidkhody navchannia muzychnoho mystetstva riznovikovoho kontyngentu uchniv v umovakh neformalnoi osvity [Contemporary Approaches to Teaching Musical Art to a Heterogeneous Contingent of Students in the Context of Non-Formal Education]. *Mystetska osvita: teoriia i praktyka – Art Education: Theory and Practice*, 2 (1), 45–52. [in Ukrainian].

5. Dem'ianko, N., & Irkliienko, V. (2018). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva na individualnykh zaniattiakh z osnovnogo muzychnoho instrumentu [Training Future Music Art Teachers in Individual Lessons with the Main Musical Instrument]. *Estetyka i etyka pedahohichnoi dii – Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action*, (20). [in Ukrainian].

6. Kakimova, L., Sydykova, R., Akhmetova, A., & Taubaldieva, Zh. (2024). Vykorystannia suchasnykh tsyfrovnykh tekhnolohii u pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv muzyky [The Use of Modern Digital Technologies in the Preparation of Future Music Teachers]. *Naukovyi visnyk. Fizyka – Scientific Bulletin. Physics*, (56), 215–221. [in Ukrainian].

7. Kotsan, O. (2021). Mizhdystsyplinarnyi kontekst muzychno-vykonavskoi ta pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh vykladachiv fortepiano [The Interdisciplinary Context of Musical-Performing and Pedagogical Preparation of Future Piano Instructors]. *Naukovyi chasopys. Pedahohichni nauky – Scientific Journal. Pedagogical Sciences*, 60 (2), 203–208. [in Ukrainian].

8. Ovcharenko, N. (2016). Teoretyko-metodolohichni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do vokalno-pedahohichnoi diialnosti (Dysertatsiia d-ra ped. nauk) [Theoretical-Methodological Principles of Professional Training of Future Music Art Teachers for Vocal-Pedagogical Activity (Doctoral Dissertation)]. Kryvyi Rih. [in Ukrainian].

9. Panasenko, Yu. (2024). Pedahohichni umovy pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky do aktyvnoi roboty z uchniamy pochatkovykh klasiv (na prykladi suchasnykh art-pedahohichnykh metodyk) [Pedagogical Conditions for the Preparation of Future Music Teachers for Active Work with Primary School Students (Based on Contemporary Art-Pedagogical Methods)]. *Profesijna khudozhna osvita – Professional Art Education*, 5 (1), 67–75. [in Ukrainian].

10. Pikhota, O. (2013). Osoblyvosti formuvannia hotovnosti zdobuvachiv magistratury do mizhkulturnoi vzaemodii u protsesi fakhovoi pidhotovky [Features of

Forming Readiness of Master's Degree Students for Intercultural Interaction in the Process of Professional Training]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: Pedahohika ta psykholohiia – Problems of Modern Transformations. Series: Pedagogy and Psychology*, 5(1), 1–6. [in Ukrainian].

11. Rebrova, O., & Rebrova, H. (2024). Potentsial empaument pedahohiky u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh vykladachiv muzychnoho mystetstva i khoreohrafii [The Potential of Empowerment Pedagogy in the Professional Training of Future Teachers of Musical Art and Choreography]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii – Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, (1), 92–105. [in Ukrainian].

12. Sobol, N. (2019). Osoblyvosti orhanizatsii ta provedennia zaniat z hry na fortepiano doroslykh na pochatkovomu etapi navchannia [Features of Organizing and Conducting Piano Lessons for Adults at the Initial Stage of Learning]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky – Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences*, (176), 192–197. [in Ukrainian].

13. U, Ifan. (2012). *Metodyka pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky Ukrainy i Kytaiu do roboty v umovakh polikulturnoho seredovyscha* (Dysertatsiia kand. ped. nauk) [Methodology of Training Future Music Teachers of Ukraine and China to Work in a Polycultural Environment (Candidate's Dissertation)]. Kyiv. [in Ukrainian].

14. U, Suan. (2020). *Pidhotovka maibutnikh mahistriv muzychnoho mystetstva do formuvannia vokalnoi kultury shkoliariv zasobamy tekhnolohii partysypatsii* (Dysertatsiia d-ra filosofii) [Preparation of Future Masters of Music Art for the Formation of Students' Vocal Culture through Participation Technology (Doctoral Dissertation)]. Odesa. [in Ukrainian].

15. Chzhou, Ye. (2020). *Proiektuvannia fortepianno pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do formuvannia khudozhno-emotsiinoho dosvidu shkoliariv* (Dysertatsiia d-ra filosofii) [Designing Piano Training of Future Music Art Teachers for the Formation of Artistic-Emotional Experience of Schoolchildren (Doctoral Dissertation)]. Odesa. [in Ukrainian].

16. Tsuranova, O. O., & Bulgakova, V. A. (2020). Pedahohichni umovy pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do vykonavskoi diialnosti [Pedagogical Conditions for the Training of Future Music Art Teachers for Performance Activity]. *Naukovi zapysky pedahohichnoho fakultetu – Scientific Notes of the Pedagogical Faculty*, 1 (1), 45–52. [in Ukrainian].

17. Yan, Ts. (2016). Metodychne zabezpechennia estetychnoho rozvytku maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi navchannia hry na fortepiano [Methodological Support for the Aesthetic Development of Future Music Teachers in the Process of Learning to Play the Piano]. *Nauka i osvita – Science and Education*, (1), 51–56. [in Ukrainian].

18. Yan, Penfei. (2025). *Metodyka fakhovoi pidhotovky maibutnikh vykladachiv vokalnu Ukrainy i Kytaiu na zasadakh ievropeiskoi vokalnoi kultury* (Dysertatsiia d-ra filosofii) [Methodology of Professional Training of Future Vocal Instructors of Ukraine and China Based on European Vocal Culture (Doctoral Dissertation)]. Odesa. [in Ukrainian].

19. Yue, U., & Bezemchuk, L. (2023). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva do vykladannia intehrovanooho kursu "Mystetstvo" [Preparation of Future Music Art Teachers to Teach the Integrated Course "Art"]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohika – Scientific Notes. Series: Pedagogy*, (2), 125–131. [in Ukrainian].

The essence and component structure of future piano teachers' readiness for working with a multigenerational population of music education students

Valerya Oleksandrivna Dobruha
PhD Student
The State Institution "South Ukrainian
National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky"
ORCID: 0009-0007-3666-4190



The article shows that the current transformation of the socio-cultural space necessitates a rethinking of approaches to education, particularly in the arts. The increasing age diversity of learners demands adaptation of content, forms, and teaching methods. Special attention is given to the preparation of future piano teachers to work effectively with students of different ages. Education becomes not only a professional need but also a way of personal self-expression, which increases interest in musical performance across various social groups. The purpose of this article is to explore the essence of the concept and the component structure of the preparedness of future piano educators for working with a diverse age range of music education students. Given that the professional training of music educators requires a deep understanding of students' age-specific characteristics and the ability to adapt teaching methods accordingly, the objective of this study is to identify the key components that constitute the preparedness of a piano teacher to effectively engage with learners from various age groups. The research methodology is grounded in a range of factors and scientific approaches, including. The phenomenological approach, which enables a scholarly reflection on the essence of the studied quality in relation to the training and preparedness of future piano educators for working with a multigenerational cohort of music education students, within both formal and non-formal educational contexts. The structural-systemic approach, which allows for the examination of the component structure of training in the context of various aspects of professional preparation and the corresponding competencies required. In this context, professional competence of the teacher is understood as an integrated formation that includes methodological flexibility, psychological adaptability, and the ability to improvise and individualize the learning process. It is important to consider cognitive and emotional characteristics of different age groups. Teacher readiness includes several interconnected components: system-cognitive – knowledge in musicology, developmental psychology, and pedagogy; psychological-pedagogical – development of empathy, communication sensitivity, and the ability to create a supportive learning environment; practical-methodical – tools and techniques for teaching that take into account age-specific features; creative-reflective – promotes self-improvement, analysis of one's own work, and variety in performance approaches. Thus, effective interaction with a diverse age group requires professional flexibility, emotional resilience, and communication skills, allowing teachers to provide quality artistic development for every learner.

Keywords: professional training, prospective piano teacher, music pedagogy, music education seekers, multi-age contingent, pedagogical mastery, methodological competence, individual approach, musical-pedagogical activity, age psychology.